ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 16.7.2021 г.
COM(2021) 388 final

2021/0208 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно присъединяването на Европейския съюз към Конвенцията относно признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела

{SEC(2021) 279 final} - {SWD(2021) 192 final} - {SWD(2021) 193 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Понастоящем гражданите и предприятията от ЕС, които искат съдебно решение, постановено в ЕС, да бъде признато и изпълнено в държава извън ЕС, са изправени пред нехармонизирана правна среда поради липсата на всеобхватна международна рамка за признаване и изпълнение на чуждестранни съдебни решения по граждански и търговски дела. Това означава, че взискателите по дадено съдебно решение трябва да се ориентират в разнородна смесица от национални закони на държави извън ЕС в областта на приемането на чуждестранни съдебни решения, както и в действащи двустранни, регионални и многостранни договори. Следователно, за да могат да получат изпълнение на съдебното си решение, участниците в международни съдебни спорове трябва да вложат средства и време, а често и да разчитат на външен експертен опит, за да изготвят стабилна стратегия за съдебни спорове. Тази сложност, както и свързаните с това разходи и правна несигурност, са възпиращи фактори, които могат да подтикнат предприятията и гражданите да избягват съдебни спорове и да търсят други способи за разрешаване на спорове, да се откажат от предявяване на исковете си или да решат изобщо да не участват в международни сделки. Това от своя страна може да окаже отрицателно въздействие върху готовността на предприятията и гражданите на ЕС да участват в международна търговия и международна инвестиционна дейност. Освен това, тъй като изпълнението на съдебни решения на ЕС в държави извън ЕС е несигурно, правото на достъп до правосъдие на предприятията и гражданите на ЕС е затруднено.

Нарастването на международните търговски и инвестиционни потоци увеличава тези правни рискове за предприятията и гражданите на ЕС, но това положение може да бъде преодоляно чрез предвидима система за трансгранично признаване и изпълнение на съдебни решения по граждански или търговски дела. Доскоро обаче признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански и търговски дела не беше регламентирано по всеобхватен начин на международно равнище, въпреки че съществуват някои двустранни или многостранни споразумения с ограничен обхват. Тази ситуация се промени с приемането през юли 2019 г. на **Конвенцията относно признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела** („Конвенцията за съдебните решения“)[1].

Конвенцията за съдебните решения, приета под егидата на Хагската конференция по международно частно право (ХКМЧП), има потенциала да подобри настоящата система на движение на чуждестранни съдебни решения. С Конвенцията се цели насърчаване на ефективния достъп до правосъдие за всички и улесняване на основаните на правила многостранни търговия и инвестиции, както и на мобилността, чрез съдебно сътрудничество[2].

ЕС винаги е подкрепял създаването на многостранна система за признаване и изпълнение на съдебни решения по граждански или търговски дела и поради това взе активно участие в преговорния процес по Конвенцията с оглед на евентуалното си присъединяване към тази бъдеща международна система. Европейската комисия

[1] Конвенция от 2 юли 2019 г. относно признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела.

[2] Преамбюл на Конвенцията за съдебните решения.

представляваше интересите на Съюза по време на преговорния процес в рамките на ХКМЧП въз основа на мандата, който Съветът ѝ предостави през май 2016 г.[3].

Преговорите по Конвенцията за съдебните решения приключиха успешно през юли 2019 г. и понастоящем Конвенцията е открита за подписване, ратифициране или присъединяване. В случай че Европейският съюз се присъедини към Конвенцията за съдебните решения, както предлага Комисията, Конвенцията ще се прилага по отношение на признаването и изпълнението на входящи и изходящи съдебни решения между държавите — членки на ЕС, и други договарящи държави по Конвенцията.

Настоящото предложение е в съответствие с целите на Комисията, определени в политическите насоки за Европейската комисия (2019—2024 г.)[4], по-специално във връзка с приоритета „Нов тласък за европейската демокрация“[5]. То е в съответствие с ангажимента на Съюза за многостранно сътрудничество в международните отношения и вероятно ще насърчи други държави и търговски партньори на ЕС да се присъединят към Конвенцията за съдебните решения. Присъединяването на ЕС към многостранна конвенция относно признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела също така би било в съответствие с политиката на Съюза, насочена към увеличаване на растежа на международната търговия и чуждестранните инвестиции и на мобилността на гражданите по света.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

ЕС разполага с добре развита система[6] за взаимно признаване и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела между държавите членки, която беше въведена като необходимо допълнение към единния пазар на ЕС. Регламент „Брюксел Ia“[7] обаче не се прилага по отношение на признаването и изпълнението на съдебни решения, постановени в държави извън ЕС.

На международно равнище ЕС сключи международна конвенция с държавите от ЕИП и Швейцария (Конвенцията от Лугано от 2007 г.[8]). Освен това първият опит за създаване на многостранна рамка за признаване и изпълнение на съдебни решения доведе до сключването на Конвенцията от 2005 г. за споразуменията относно избор на съд.[9] Тази конвенция гарантира признаването и изпълнението на съдебни решения в случаите, когато страните са се споразумели относно съда, който има изключителна

---

3 Вж. *резултатите от заседанието на Съвета по конкурентоспособност (3470-о заседание на Съвета) от 26 и 27 май 2016 г., № 9357/16* и *проекта за решение на Съвета (№ 8814/16) за разрешаване на започването на преговори по Конвенция относно признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Конвенцията за съдебните решения) в рамките на Хагската конференция по международно частно право*.

4 https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_bg_1.pdf

5 Като същевременно подкрепя целите на водещите приоритети *„По-силна Европа на световната сцена“* и *„Икономика в интерес на хората“*.

6 Вж. Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст) (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1, „Регламент „Брюксел Ia“).

7 Пак там.

8 Конвенция относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 339, 21.12.2007 г., стр. 3).

9 Конвенция от 30 юни 2005 г. за споразуменията относно избор на съд.

компетентност да разгледа техния спор. Съюзът ратифицира тази конвенция през 2015 г., което означава, че тя вече е част от достиженията на правото на Съюза.

С изключение на Конвенцията от 2005 г. за споразуменията относно избор на съд, която има само ограничено приложно поле, не съществува глобална многостранна рамка за движението на съдебни решения.

По този начин Конвенцията за съдебните решения ще допълни съществуващата правна уредба в Съюза, като гарантира движението на чуждестранни съдебни решения извън съществуващата система, приложима между държавите от ЕС и ЕИП и Швейцария.

Вътрешните достижения на правото на ЕС няма да бъдат засегнати от Конвенцията при липса на декларация, тъй като двата инструмента се прилагат в различен контекст[10]. Това е така, защото Регламент „Брюксел Ia“ се прилага по отношение на признаването и изпълнението на съдебни решения в рамките на ЕС, докато Конвенцията ще се прилага за съдебни решения, постановени в държави извън ЕС. Въпреки това е необходима декларация, за да се гарантира, че присъединяването към Конвенцията няма да засегне постигането на целите на политиката на Регламент „Брюксел Ia“. По-конкретно, в случаите, свързани с търговски договори за наем, Регламент „Брюксел Ia“ предоставя изключителна компетентност на съдилищата в държавата членка, в която се намира недвижимият имот. Конвенцията за съдебните решения не включва такива правила за изключителна компетентност при търговски договори за наем. Следователно съгласно Конвенцията държавите членки ще бъдат задължени да признават и изпълняват съдебни решения на трети държави относно търговски договори за наем на недвижими имоти, намиращи се на тяхна територия. Това би било в противоречие с целта на политиката, залегнала в основата на Регламент „Брюксел Ia“, да се предостави изключителна компетентност на съдилищата в ЕС при спорове, свързани с недвижими имоти, намиращи се в ЕС.

Поради това при присъединяването следва да бъде направена целева декларация, изключваща признаването и изпълнението на съдебни решения, които имат за предмет търговски договори за наем на недвижими имоти, намиращи се в ЕС. Тази ограничена декларация гарантира съгласуваност на Конвенцията с достиженията на правото на ЕС, без да се възпрепятства пълното постигане на всички цели на политиката на настоящото предложение.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Конвенцията за съдебните решения е резултат от постепенен процес на улесняване на движението на съдебни решения в световен мащаб. Тя се основава на Конвенцията от 2005 г. за споразуменията относно избор на съд, като е насочена към разширяване на обхвата на съдебните решения, които могат да се разпространяват между държавите. Конвенциите, приети под егидата на Хагската конференция, имат за цел да постигнат това, без да засягат специализирани конвенции, които може да съществуват в конкретни области, като например морски и транспортни въпроси, нито съществуващи двустранни конвенции.

[10] Вж. член 23, параграф 4 от Конвенцията за съдебните решения. Следва да се отбележи, че прилагането на Конвенцията от Лугано или на Конвенцията от 2005 г. за споразуменията относно избор на съд също няма да бъде засегнато от Конвенцията, тъй като по-ранните договори имат предимство въз основа на член 23, параграф 2.

Поради увеличаването на правната сигурност и намаляването на разходите и продължителността на производствата по международни съдебни спорове Конвенцията за съдебните решения има потенциала да насърчи предприятията и гражданите на ЕС да участват в международни сделки, като по този начин се увеличи обемът на трансграничната търговия и трансграничните инвестиции.

И накрая, присъединяването към Конвенцията за съдебните решения е в съответствие с ангажимента на Съюза за многостранно сътрудничество и за основан на правила световен ред.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Компетентността на Съюза да урежда въпроси, свързани с признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански и търговски дела, се основава на член 81, параграф 2, буква а) от ДФЕС.

Съгласно член 3, параграф 2 от ДФЕС Съюзът разполага с изключителна компетентност за сключване на международни споразумения, доколкото сключването им може да засегне общите правила или да промени техния обхват. В резултат на приемането на Регламент „Брюксел I“ Съюзът придоби такава изключителна външна компетентност да урежда въпроси, свързани с признаването и изпълнението на съдебни решения на трети държави по граждански и търговски дела[11].

Следователно Конвенцията относно признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения попада в тази изключителна външна компетентност на Съюза. Съюзът може да се присъедини към нея въз основа на член 81, параграф 2, буква а) и член 218, параграф 6, буква а) от ДФЕС.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Не е приложимо

• Пропорционалност

Целите на настоящото предложение са да се подобри достъпът до правосъдие за страните от ЕС, като се улесни признаването и изпълнението на съдебни решения, постановени от съдилищата в ЕС, независимо от местонахождението на активите на длъжника, да се повиши правната сигурност за предприятията и гражданите, участващи в международни сделки, и да се намалят разходите и продължителността на производствата при трансгранични съдебни спорове. Същевременно настоящото предложение има за цел да се допуска признаването и изпълнението в ЕС на съдебни решения на трети държави само когато се зачитат основните принципи на правото на ЕС и не се засягат вътрешните достижения на правото на ЕС.

[11] Това беше потвърдено от Съда на ЕС в неговото *становище Лугано*, в което Съдът на ЕС постанови, че изключителната външна компетентност на Европейската общност се прилага, наред с другото, по отношение на признаването и изпълнението на съдебни решения на трети държави по граждански и търговски дела. Вж. Становище 1/03, ECLI:EU:C:2006:81.

Тези цели може да бъдат постигнати единствено чрез присъединяване към система за взаимно признаване и изпълнение на съдебни решения между държавите, като например тази по Конвенцията за съдебните решения. Държавите членки вече не разполагат с възможност да договарят многостранни или двустранни конвенции относно признаването и изпълнението на съдебни решения, тъй като на Европейския съюз е възложена изключителна външна компетентност в областта на международната компетентност и признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.

Едностранните действия на равнище ЕС не биха постигнали посочените по-горе цели, тъй като няма да улеснят признаването и изпълнението на съдебни решения на ЕС в държави извън ЕС.

И накрая, присъединяването към съществуваща многостранна рамка, за чието договаряне ЕС даде своя принос, би било по-ефикасно от започването на преговори с държави извън ЕС на двустранно равнище. В зависимост от това колко държави ще се присъединят към Конвенцията, това ще осигури обща правна уредба за разглеждане на съдебни решения на трети държави, независимо от това къде са постановени. Присъединяването също така ще осигури обща правна уредба за предприятията и гражданите на ЕС, които искат признаване и изпълнение на съдебни решения, постановени от съдилищата в ЕС в държави извън ЕС[12].

- **Избор на инструмент**

Не е приложимо

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Не е приложимо

- **Консултации със заинтересованите страни**

В рамките на оценката на различните варианти на политиката, свързани с Конвенцията за съдебните решения, Комисията потърси становищата на заинтересованите страни чрез открита обществена консултация и семинар с държавите членки[13]. Освен това беше извършено проучване от външен изпълнител, който също така проведе редица консултации, като например онлайн проучване, целеви интервюта със заинтересованите страни, както и въпросник, раздаден на органите на държавите членки.

[12] По този въпрос вж. също раздели 3 и 4 от доклада за оценка на въздействието, придружаващ настоящото предложение.

[13] На семинара държавите членки изразиха предварителните си становища в очакване на по-нататъшен анализ на последиците от всички варианти на политиката.

Тези консултации показаха, че присъединяването към Конвенцията за съдебните решения е подкрепено както от държавите членки, така и от преобладаващото мнозинство от заинтересованите страни (например юристи, предприятия, професионални организации на адвокати и съдебни изпълнители, представители на академичните среди). По отношение на възможността да се правят декларации[14] държавите членки се противопоставиха на декларация въз основа на член 19 от Конвенцията и не изразиха ясно становище относно декларациите по член 18. Само малък брой заинтересовани страни подкрепиха присъединяването с декларация по член 19, докато при декларациите по член 18 не беше установена ясна тенденция.

Приносът от тези консултации беше много важен за оформянето на виждането на Комисията относно най-добрия подход, който да бъде възприет в настоящото предложение. В резултат на това Комисията реши да предложи присъединяването на ЕС към Конвенцията за съдебните решения с ограничена целева декларация, изключваща признаването и изпълнението от съдилищата в ЕС на съдебни решения на трети държави, постановени по търговски договори за наем на недвижими имоти, намиращи се в ЕС.

- **Събиране и използване на експертни становища**

В процеса на договаряне на Конвенцията за съдебните решения Комисията провеждаше редовни консултации и разчиташе на експертния опит на специалисти от държавите членки. Освен това в рамките на подготвителната работа по настоящото предложение бяха проведени консултации и със специалисти от държавите членки.

Комисията също така се осланяше на проучване, извършено от външен изпълнител, за да подкрепи анализа на оценката на въздействието. Посоченото проучване[15] съдържа обширен икономически и правен анализ на различните налични варианти на политиката. При проучването бяха използвани различни аналитични инструменти — от използване на емпирични данни, събрани по различни начини (онлайн проучване, въпросник и интервюта), до статистически данни или документен анализ. Когато нямаше налични количествени данни, бяха използвани качествени оценки. Тези оценки, както и различните използвани допускания, бяха потвърдени от външни експерти по време на работна среща.

В проучването се стига до заключението, че най-подходящият начин за постигане на целите на политиката е присъединяването към Конвенцията без каквато и да било декларация. Това заключение е отразено в настоящото предложение, тъй като се предлага присъединяване към Конвенцията за съдебните решения само с ограничена целева декларация, която е счетена за необходима за постигане на съгласуваност със съществуващите достижения на правото на ЕС. Същевременно такава ограничена декларация не възпрепятства постигането на другите цели на настоящото предложение, нито неговата ефикасност по отношение на очакваните преки ползи за предприятията и гражданите на ЕС.

---

[14] Декларация на основание член 18 (изключване на определени въпроси) и/или член 19 от Конвенцията (изключване на съдебни решения по граждански или търговски дела, отнасящи се до държави).

[15] Ще бъде публикувано след приемането на настоящото предложение.

И накрая, Комисията използва широкия експертен опит в областта на признаването и изпълнението на съдебни решения на равнище ЕС при прилагането на Регламент „Брюксел Ia“, предшестващия го Регламент (ЕО) № 44/2001[16], който от своя страна е правоприемник на Брюкселската конвенция от 1968 г.[17] по същия въпрос. Съществуват подробни насоки от Съда на ЕС във връзка с тълкуването и прилагането на тези инструменти на равнище ЕС.

- **Оценка на въздействието**

Целесъобразността на присъединяването на ЕС към Конвенцията беше разгледана в рамките на доклад за оценка на въздействието. При разглеждането на сценария, при който ЕС се присъединява към Конвенцията, бяха взети под внимание няколко алтернативни варианта на политиката. Тези варианти на политиката включваха присъединяването без каквато и да било декларация или със специално определени декларации – или с декларация по член 18 от Конвенцията, изключваща определени въпроси от приложното поле (потребителски, трудовоправни или застрахователни въпроси и/или търговски договори за наем на недвижими имоти), или с декларация по член 19 от Конвенцията, изключваща съдебни решения по граждански и търговски дела, в които участват държави или държавни образувания.

Предпочитаният вариант е присъединяването към Конвенцията с ограничена целева декларация, изключваща признаването и изпълнението на съдебни решения, постановени по търговски договори за наем на недвижими имоти, намиращи се в ЕС.

За целите на количественото определяне на въздействието на Конвенцията за съдебните решения върху движението на съдебни решения между държави от ЕС и държави извън ЕС беше направено работно предположение, че осем избрани държави извън ЕС ще се присъединят към Конвенцията. Избраните държави извън ЕС бяха Австралия, Аржентина, Бразилия, Канада, Китай, Япония, Южна Корея и Съединените американски щати. Всички въздействия бяха оценени за референтен период 2022—2026 г.

Предпочитаният вариант ще подобри достъпа до правосъдие и ще увеличи правната сигурност и предвидимостта при международни съдебни спорове. Преките ползи за гражданите и предприятията от ЕС при опит за признаване и изпълнение на съдебно решение на ЕС в избраните държави извън ЕС се очаква да бъдат между 1,1 и 2,6 милиона евро до 2026 г. Това се дължи на прогнозиран спад от 10—20 % на разходите, свързани с признаването и изпълнението на съдебни решения на ЕС в държави извън ЕС. Освен това се очаква средната продължителност на производствата да намалее средно с три до шест месеца.

Въвеждането на опростена и по-предвидима система за признаване и изпълнение на чуждестранни съдебни решения по граждански и търговски дела също така се очаква да насърчи международната търговия и международните инвестиции. Тъй като международната търговия и международните инвестиции вероятно ще нараснат, възможно е да има положително въздействие както на микро-, така и на макроравнище, както и положително въздействие върху възможностите за заетост. По-конкретно МСП

[16] Вж. Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1).

[17] Вж. Брюкселската конвенция от 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 31.12.1972 г., стр. 32).

ще се възползват от подобрения достъп до правосъдие и правна сигурност в международните сделки, произтичащи от Конвенцията за съдебните решения.

Предпочитаният вариант на политика по-специално е в пълно съответствие с достиженията на правото на ЕС по този въпрос, а именно Регламент „Брюксел Ia“. При предпочитания вариант търговските договори за наем са изключени от приложното поле на Конвенцията, тъй като Регламент „Брюксел Ia“ предоставя изключителна компетентност на съдилищата в ЕС да разглеждат спорове, свързани с търговски договори за наем на недвижими имоти, намиращи се в ЕС.

От друга страна, декларация, изключваща другите обсъждани въпроси[18], не беше счетена за необходима. С Конвенцията се осигурява подходяща закрила на по-слабите страни (потребители, работници или служители, притежатели на застрахователни полици, застраховани лица или бенефициери по застрахователна полица), макар и по начин, различен от използвания в достиженията на правото на ЕС. Освен това, за разлика от търговските договори за наем на недвижими имоти, намиращи се в ЕС, други, по-широкообхватни декларации биха могли да възпрепятстват пълното постигане на целите на тази инициатива.

Докладът за оценка на въздействието получи положително становище от Комитета за регулаторен контрол на 23 април 2021 г.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Предложението няма отражение върху разходите за МСП. Освен това, тъй като при МСП съществува тенденция да се отдава предпочитание на съдебните спорове пред арбитража, съчетанието от увеличаване на правната сигурност и намаляване на разходите и продължителността на производствата по международни съдебни спорове се очаква да окаже положително въздействие върху готовността на МСП да участват в международни сделки или да разширяват обхвата им. Присъединяването към Конвенцията може също така да подобри конкурентоспособността на МСП. Това се дължи на факта, че разходите за международни съдебни спорове — а като косвена последица от това — и за развиване на стопанска дейност в международен план ще намалеят, което ще предостави на МСП със седалище в ЕС сравнително предимство спрямо предприятията от държави, които не са ратифицирали Конвенцията. Очаква се предложението да окаже положително въздействие и върху международната търговия и международните инвестиции.

- **Основни права**

Очаква се предложението да доведе до подобряване на достъпа до правосъдие за предприятията и гражданите на ЕС, тъй като трансграничното признаване и изпълнение на съдебни решения, което е неразделна част от правото на достъп до правосъдие, като цяло ще се подобри и ще стане по-предвидимо. Конвенцията до голяма степен отразява правилата относно признаването и изпълнението на съдебни решения, приложими в рамките на ЕС (Регламент „Брюксел Ia“). Следователно Конвенцията принципно не се отклонява от основните права на ЕС и принципите на процесуална справедливост. По-специално в Конвенцията се предвижда основание да се откаже признаването и изпълнението на съдебни решения, които са несъвместими с основните принципи на процесуална справедливост или с обществения ред на държавата, в която се иска

[18] Това бяха потребителските, трудовоправните и застрахователните въпроси.

признаване и изпълнение. Това би спомогнало да се гарантира, въз основа на изпитан подход[19], че основните права, като правото на защита или правото на справедлив съдебен процес, са надлежно спазени в дадена държава извън ЕС. Освен това с Конвенцията се очаква, като се подобри признаването и изпълнението в трети държави на съдебни решения, постановени от съдилищата на ЕС, да се улесни свободата на стопанска инициатива, както и да се засили зачитането на правото на собственост в ЕС.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Няма отражение върху бюджета на Съюза. Държавите членки може да имат еднократни разходи, свързани с прилагането на Конвенцията, и е възможно разходите за съдебната система на държавите членки да бъдат малко по-високи поради очакваното леко увеличение на броя на делата. Очаква се обаче в средносрочен и дългосрочен план тези разходи да бъдат компенсирани от очакваното намаляване на продължителността на производствата.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване**

Тъй като предложението се отнася до присъединяването на ЕС към международна конвенция, която съдържа ясни правила относно признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения, план за изпълнение няма да бъде изготвен.

Що се отнася до мониторинга и оценката на практическото прилагане на Конвенцията, ЕС ще участва в заседанията на Специалната комисия, организирани редовно от ХКМЧП, за да се прави преглед на практическото прилагане на Конвенцията.

Вътрешният механизъм на ЕС за оценка и мониторинг ще съответства, доколкото е възможно, на механизма за преглед в рамките на ХКМЧП. Оценката ще се извършва на редовни интервали от време и ще включва оценката на въздействието, произтичащо от присъединяването на ЕС към Конвенцията за съдебните решения, както и оценката на това дали са постигнати основните цели, преследвани с присъединяването. Освен това оценката ще включва и анализ на целесъобразността на декларациите, за да се прецени дали да се запазят или отменят направените вече декларации, или да се направят нови.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

Не е приложимо

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

Предвид изключителната външна компетентност на Европейския съюз и факта, че Конвенцията за съдебните решения позволява, по силата на член 26 от нея, регионална организация за икономическа интеграция да се присъедини към нея, въз основа на положително решение от страна на Съвета договаряща страна по Конвенцията следва да бъде самият ЕС без държавите членки.

[19] Освен при Регламент „Брюксел Ia“ този подход е приложен и при Конвенцията от Лугано и Конвенцията от 2005 г. за споразуменията относно избор на съд.

Следователно при присъединяването си към Конвенцията ЕС следва да декларира в съответствие с член 27 от Конвенцията, че притежава компетентност по всички въпроси, уредени от нея, и че неговите държави членки няма да бъдат договарящи страни по Конвенцията, но ще бъдат правно обвързани от нея по силата на присъединяването на ЕС. В съответствие с Протокол (№ 22) относно позицията на Дания, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз, съгласно който Дания не участва в мерките, предприети съгласно член 81, параграф 2 от Договора, присъединяването на ЕС към Конвенцията за съдебните решения не включва Дания.

При присъединяването си към Конвенцията ЕС следва също така да направи декларация относно материалното приложно поле на Конвенцията съгласно член 18 от нея, като изключи от приложното поле на Конвенцията съдебните решения, постановени по търговски договори за наем на недвижими имоти, намиращи се в Европейския съюз.

2021/0208 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно присъединяването на Европейския съюз към Конвенцията относно признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 2, буква а) и член 218, параграф 6, буква а) от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид одобрението на Европейския парламент[1],

като има предвид, че:

(1) Конвенцията относно признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела, приета под егидата на Хагската конференция по международно частно право („Конвенцията“), беше сключена на 2 юли 2019 г.

(2) С Конвенцията се цели насърчаване на достъпа до правосъдие в световен мащаб чрез засилено международно съдебно сътрудничество. С нея по-специално се цели намаляване на рисковете и разходите, свързани с трансгранични съдебни спорове и разрешаване на трансгранични спорове, а в резултат на това и улесняване на международните търговия, инвестиции и мобилност.

(3) Съюзът взе активно участие в преговорите, довели до приемането на Конвенцията, и споделя нейните цели.

(4) Понастоящем гражданите и предприятията от Съюза, които искат съдебно решение, постановено в ЕС, да бъде признато и изпълнено в държава извън Съюза, са изправени пред нехармонизирана правна среда поради липсата на всеобхватна международна рамка за признаване и изпълнение на чуждестранни съдебни решения по граждански и търговски дела. Нарастването на международните търговски и инвестиционни потоци увеличава тези правни рискове за предприятията и гражданите на Съюза, но това положение следва да бъде преодоляно чрез предвидима система за трансгранично признаване и изпълнение на съдебни решения по граждански или търговски дела.

(5) Посочените цели могат да бъдат постигнати единствено чрез присъединяване към система за взаимно признаване и изпълнение на съдебни решения между държавите, като например приетата в Конвенцията. Същевременно Конвенцията следва да допуска признаването и изпълнението в Съюза на съдебни решения на трети държави само когато се зачитат основните принципи на правото на Съюза и не се засягат вътрешните достижения на правото на ЕС.

[1] ОВ C , г., стр. .

(6) Съгласно член 26 от Конвенцията регионални организации за икономическа интеграция като Съюза, които имат компетентност по някои или по всички въпроси, уредени от Конвенцията, могат да подпишат, приемат, утвърдят или да се присъединят към Конвенцията.

(7) В съответствие с член 3, параграф 2 от Договора Съюзът разполага с изключителна компетентност за сключване на международни споразумения, доколкото сключването им може да засегне общите правила на Съюза или да промени техния обхват. Конвенцията засяга вторичното законодателство на Съюза, свързано с компетентността, и признаването и изпълнението на съответните съдебни решения, по-специално Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета[2]. Следователно Съюзът притежава изключителна компетентност по всички въпроси, уредени от Конвенцията.

(8) Съгласно член 24, параграф 3 и член 28 от Конвенцията присъединяването към нея може да стане преди влизането ѝ в сила.

(9) Съюзът следва да сключи Конвенцията чрез присъединяване.

(10) При присъединяването си към Конвенцията Съюзът следва, съгласно член 27 от нея, да декларира, че притежава компетентност по всички въпроси, уредени от Конвенцията. Следователно държавите членки следва да бъдат обвързани от Конвенцията по силата на сключването ѝ от страна на Съюза.

(11) В случаите, свързани с търговски договори за наем, Регламент (ЕС) № 1215/2012 предоставя изключителна компетентност на съдилищата в държавата членка, в която се намира недвижимият имот. Конвенцията не включва подобни правила за изключителна компетентност за търговските договори за наем. Следователно при присъединяването си към Конвенцията Съюзът следва да направи декларация по член 18 от нея, като изключи от приложното поле на Конвенцията съдебните решения, постановени по търговски договори за наем на недвижими имоти, намиращи се в Съюза.

(12) Ирландия е обвързана от Регламент (ЕС) № 1215/2012 и поради това участва в приемането на настоящото решение.

(13) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол (№ 22) относно позицията на Дания, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Съюзът сключва Хагската конвенция от 2 юли 2019 г. относно признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения по граждански или търговски дела („Конвенцията“).

Текстът на Конвенцията е приложен към настоящото решение.

[2] Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

Член 2

Комисията определя лицето, упълномощено да депозира от името на Съюза инструмента за присъединяване, посочен в член 24, параграф 4 от Конвенцията.

Член 3

При депозирането на инструмента, посочен в член 24, параграф 4 от Конвенцията, Съюзът прави следната декларация в съответствие с член 27, параграф 1 от Конвенцията:

„Европейският съюз декларира в съответствие с член 27, параграф 1 от Конвенцията, че притежава компетентност по всички въпроси, уредени от настоящата конвенция. Неговите държави членки няма да подпишат, ратифицират, приемат или утвърдят Конвенцията, но ще бъдат обвързани от нея по силата на сключването ѝ от Европейския съюз.

За целите на настоящата декларация понятието „Европейски съюз“ не включва Кралство Дания в съответствие с членове 1 и 2 от Протокол (№ 22) относно позицията на Дания, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз“.

Член 4

При депозирането на инструмента, посочен в член 24, параграф 4 от Конвенцията, Съюзът прави следната декларация в съответствие с член 18 по отношение на търговските договори за наем на недвижими имоти:

„Европейският съюз декларира съгласно член 18 от Конвенцията, че няма да я прилага по отношение на търговски договори за наем на недвижими имоти, намиращи се в Европейския съюз.“

Член 5

Настоящото решение влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*[3].

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател

[3] Датата на влизане в сила на Споразумението ще бъде публикувана в *Официален вестник на Европейския съюз* от Генералния секретариат на Съвета.